

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Дээди
Советинин болгаш Министрлер Чөвүлелинин органы

№ 243 (6260). 1965 ч. октябрь 14, четверг | Өртөз 2 көп.

Съездиге төлөптиг ужуражыр

СЭКП-нин XXIII съездинин 1966 чылдың март 29-та чыылыр дугайында шийтпирин бистин партия-выстын Төп Комитетинин сентябрь Пленуму хүлээп алган. Ол шийтпир совет үлүстүн сатыш-саткынын улам-на сергеди. Чаа-чаа күш-ажылыч эрес-маайларын чоруктарже оларын үлүстүрү хөгжүрүлгөни практиктик сорулгаларын тодорайлаан СЭКП ТК-нын март, сентябрь Пленумдарынын шийтпирлеринге чалкыналган совет кижилер СЭКП-нин Программанын амыдыралга чедипкиниг бот-тандырып туралар. Чонвун күш-ажылыч болгаш политиктиг идеякени бо хүнерде оназы-биле күштеп берген.

Совет үлүстүн эрес-маайларын күш-ажылыч үр-түктелеринин дугайында мезелер хүн бүрүдө, харын-даа шак бүрүдө дыйналып каап турары өөрчүтү. Республика-нык колхоз, совхозтары күрүнеге сүт, эт, дүк сазарынын төс айлар планын нийтизи-биле чедипкиниг күүсеткен. Барын-Хемчик районун «Болшевик» колхозунун ажил-ишчилери Улут Октябрьнын байыр-лазынга болгаш СЭКП-нин XXIII съездинин күш-ажылыч белектер-лиг ужуражыр дээс демешпишпаан, мал ажылынын продуктуларын — атын, сүтү, дүктү күрүнеге са-зынын чыл планын октябрь 5-те бү-рүнү-биле ажыр күүсеткенин рапорт-таан. Күрүнеге тараа сазарынын чыл планын чеди катап ажыр күүсеткен. Мал кыштаглаашкынынга белектер-лиг база доозулган. Эзулуг эки ажил-иш үр-түктелди ол-дур! Чөөн-Хем-чик районун «Сүт-Хөл» совхозунун ажил-ишчилери совхозтар аразында чарыштын бирги черинде чоруп ту-рар. Танды, Бай-Тайга, Барын-Хем-чик райондарынын ажилчы чоннары-нын күш-ажылыч чоруктуулери өске райондарыныкыдан белик.

Коммунал ажил-агый министр-возунун АТК-нын коллективин Ок-тябрь мурнунун социалисттик чары-жыга киришкен, чүк сөөртүлгө-ник он айлар планын сентябрь 28-ге чедир күүсөдүр дээс сөзүн алар-лы-биле эзээн болгаш ам СЭКП-нин XXIII съездинин чедир чаа чылдын бирги квартал планын ажыр күүсөдирин хүлээп турар. Мында Владимир Нальтоинин бригаданы сентябрь планын 123,5 хуу, а бри-гадир боду ажилдын ай норманын 133 хуу күүсеткен. Коллективтин партия организациязы кижилер бол-гаш бригадалар аразында чарыштын эки организациястап, оон түнелди үр-гүчү үндүрүп турар. Республика ти-пографиязынын комсомолчулары Ок-тябрь мурнунун чарыжынын ател-кчилери болуп, Кызылдын ажилчын аныактарыга кыйгырыг үндүргөн.

Совет кижилер өрткен өрүкче чор-гаарал-биле, келир үеже бүдүрел-де көрүп турар. Дүгүтүлгөне боар-га, бөгүн эки ажилдаар, а бөгүнү-зүнге боарга, даарта улам эки ажилдаар — оларын нийти күзөл-чүктүдү ыдыг. Күш-ажылыч болу-га, боолуну улауунга, Төрөз чурту-га ажилчыг чутула чүк кылдыр би-лир мезелердин кижилерде өзүп ту-рары онза өөрчүтүг. 1963 чылда Тывага коммунист күш-ажыл дээс шимчээшкениг 6 муң кижир кирип турган болза, ам 15 муң чыгып ки-жир кирип турар. Коммунист күш-ажылыдын шалынычылары болуп турар кижилерини саны үш муң чоокпу-лай берген. Бистин уевистин ол патриотчу шимчээшкени съезд мур-

нунун чарыжына улам-на күштеп калбарар ужуражыр. Шак ыдыг мас-салыг шимчээшкени-биле чеди чыл-дын сөөлгү шийтпирлиг чылын чедипкиниг доозар, чаа беш чылдын баштайгы чылын эки ателээр ужу-ражыр бис.

СЭКП ТК-нын сентябрь Плену-мун үлүстүрү өртөл башкаарын сайырангайжырар талазы-биле шийтпирлерин чедипкиниг бот-тандырып чорук база ажилчы чон-нарык социалисттик чарыжын органи-заастарын үндөзүн-биле экижиде-рип партия, профивиле организация-лардан болгаш бүдүрүлгелерин ууртукчуларындан көгөп турар. Чаа техниканы дүргөн шийгээдип алы-рычы, күш-ажылыч өртөм талазы-биле организацияларын, бүдүрүл-гелерин өртүлгө чоруну бедилериче, продукцинын шынарын экижидериче, күш-ажылыч бүдүрүлгүн бүгү хемчег-биле бедилериче со-циалисттик чарышты угандырып Төп Комитеттин сентябрь Плену-мун негезин. Бүдүрүлгедө бар чаа чүү-бү-рүз чарыштын дугайы-биле масса-лыг тарар шийтпирлер турар ужуражыр.

Хандыр бодол кылдыган, өртөмө үндөзлөттүгү планнарнык бол-гаш хүлээлгелерин күүсөдир дээс үлүстүргө-даа, көдө ажил-агыйга-даа социалисттик чарыштын калба-чалыгын үдүртүп башкаары — чор-чери партия организацияларынын бо хүнерде экине чутула сорулгазы болуп турар.

Съездиге алдар болдурган чарыш ам бүгү-ле черлерде калбарып ага-лаан. Мындыг хайымышкыныг үе-де эки ажилдарынын орнунга, планнары болгаш социалисттик хү-лээлгелерин күүсөдиринин орнунга, херек кырында багай ажилдап, көр-гүзүлгелерин куудалдып, күрүне план-нарын, бестин күүсөдирин турар бү-дүрүлгелер, ажил-агыйлар, район-нар бары тымга хомуданчыг. «Тө-дө», «Тес-Хем» совхозтар, Току-район күрүнеге ээт сазарынын пла-нын үзүп туралар. Дүк сазарын «Тес-Хем», «Шекпээр» совхозтар ам-даа күүсөдир. «Улут-Хая» сов-хоз сүт бүдүрүлгөне хожулап тур-ар. Кызылдын автоселтеле заводу (парторганизация секретары эи Сташевский) социалисттик чарыш-ка ууртукчуларын экижидип шылаа-лаа. Ук завод күрүне мурунга хүлээ-лгелерин багай күүсөдир турар. СЭКП ТК-нын сентябрь Пленумунун шийт-пирлерин турда-ла, коллективтин күш-ажылыч чорукче кедүреринин арга-ларын ук парторганизация ам-даа тодорай бодомайы турар.

СЭКП-нин XXIII съездининге у-куштуп чарышты калбарырычы, социалисттик хүлээлгелерин бот-тандырычы, коммунизм тургузууш-кувунун херанге төлөптиг салыш-кынарын кинирериче бүгү ажил-чынарын, колхозчуларын, партия, совет, профивиле болгаш комсомол организацияларын бистин партия-выстын ленинчи Төп Комитетин кый-гырып турар.

Анаа хары кылдыр чүкү кыл-дыр чон боттарында тодорайып, СЭКП ТК-нын март, сентябрь Пленумдары-нын шийтпирлерин практиктиг ажилда кол ууртулга болдур-туралар. Массаларын өзүп турар үлүг идеякениг дөткенин, оларын тогатайгыч ателээшкенин экиг бээр — тодорай сорулгаларын кү-сөдирериче оларын күжүн каттыш-тырып экилелдери — партиянык бүгү организацияларын дайныч сорулгазы.

СЭКП-нин XXIII СЪЕЗДИНИНГЕ УТКУШТУР СОЦИАЛИСТИГ ЧАРЫШ ЧАЛБЫШТАЛЗЫН

СЭКП-нин XXIII съездинин чыылыр дугайында СЭКП ТК-нын сен-тябрь Пленумунун шийтпирин Кызыл хоорайнын сүт заводунун коллек-тивин сорул киринишкенин кедүрүлүшүн-биле уткан.

Коллективтин ажилчынары болгаш инженер-техниктиг ажилдакчы-лары Улут Октябрьнын социалисттик революциязынын 48 чыл оюнга ут-куштуп чарышка киришкен, сүт продуктуларын ажиллап кылырын чыл планын декабрь 23-ке чедир күүсөдирин хүлээп турган. Коллектив ам СЭКП-нин XXIII съездининге алдар болдурган чарышка кирип деп шийтпирлээш, мурнунда алган социалисттик хүлээлгенин улам бедиткен.

Совет Земелинин, Коммунисттик партиязынын ээлчеглиг XXIII съездининге алдар болдурган күш-ажылыч ээлчеге кирип, сүт продуктуларын ажиллап кылырын чыл планын бүгү көргүзүлгө тал-лазы-биле декабрь 10-га чедир күүсөдир, харын пландан ажыр 10 муң рубльдиг барангыг продукцизын бээр, планнык ассортиментинг көр-гүзүлгелерин эки шынарлыг күүсөдир, бүдүрүлгө черин кышкы байдалга ажилдарына таарымчалыг кылдыр белектерин ноябрь 1-ге чедир до-озар.

Коллектив бодунга шак ыдыг хүлээлгени алышаан, съездиге алдар болдурган чарышка кирип чоруну хоорайнын бүгү үлүстүрү бүдүрүл-гелерин ажил-ишчилерин социалисттик чарышка кыйгырган.

Ак-Довурактын бүдүрүлгелери-нин, туудугуларын болгаш транс-порт организацияларынын ажилчы чоннары Улут Октябрьнын соци-алисттик революциязынын 48 чыл оюнга болгаш партиянын XXIII съез-дининге алдар болдурган социалисттик чарышты калбарып берген.

«Тыва лаг-дүгү» комбинаттын ийги ээлчегинин туудугуларын күш-ажылыч ээлчеге бир дугаарында

киргеннер. № 1 туудуг участкада хоочун туудугу Бүжүгет Калар-оолдун бригаданын кижигинери утг болгаш ортукча руза үүрмек-тээр чорустун конусту үүрмек-текидилерин фундаментилене но-ябрь 7-ге чедир бетоннап доозаш, монтаж ажилдары кылыр-биле ду-жаап бээр шийтпирлээш. Ол-ла чорустун чер иштинде казынын ханаларынын арматуразы болгаш

контфорстары белектеринин турар. Бригада нарын үүрмектээшкенин ку-пузунун чер иштинде ажилдарын база байырдалга чедир доозар. Ын-да кылдыр ажилдар ам-даа хой: зер-пелер тургузар фундаментилене үлү-боду демир-бетон дөңгөлөр кылдыр болгаш шалалар бетоннап. Бо бот-тоза, күш-ажылыч шыа организа-таарын, утг күженишкенин үндү-рерин бригадалар негээр. Адын-ган белик хүлээлгелерин боттанды-рынга аргалар амыдааштан бар: муракпын бригаданын ажилчына-ры чангыс кижиге демингелер, ту-дуг материалдары четтир санын-кылдыр белектеринин.

Хүлээлгени куусаа бетинде күүсөдир дээс аралдажыр бис. Шы-лаар-лаа бис — деп, бригадир Бүжүгет, Калар-оол бузурелип чугаалап ту-рар.

«Тыва лаг-дүгү туудуг» өргөдөлүнүн № 2 туудуг участканын коллективин база утг байырдалга болгаш төгү-дүг хүнге төлөптиг ужуражыр деп турар. Алардын туудугу Д. Г. Голу-бевтин бригаданы комбинаттын ий-ги ээлчегинин база бир чутула тууду-сортташтын болгаш кургадылга чорустун туудуп турар. Улут Октяб-рийн 48 чыл оюн таварыштыр ту-

дугулар 7,80 болгаш 11,40 метр бедитеринин калтарын дугулар деп шийтпирлээш. Хүлээлге конусту-улуг. Артап үеде 350 кубометр бе-тонну кудар, 45 тонна арматура баг-даар анаар. Мону далдарлы-биле боттандырынга арматуршиктер утг рольду ойнаар ужуражыр. Олар ажилды чогутур үезинде күү-сөдир болза, бригада хүлээлгенин боттандырып.

Ол-ла участкада С. Назымовтун бригаданы нарын үүрмектээшкенин чорустунун ийи адырланчак коло-налары бетоннарын ноябрь 7-де доозар деп турар. № 6 галлерейин фундаментилене бетоннарын база ол үеде доозтур. Оон-биле калы брига-да руза дамчылар бедилерин ту-дуг ажилдарын октябрь 15-ге, сай бунжеринин туудун 20-де бетоннап кылгаш дугаарын хүлээп.

Төгүдүг хүнерге алдар болдур-гай социалисттик хүлээлгелер азыр талазы-биле хураллар аске туудуг участкаларында база өртпү турар болгаш бүгү ажилчынары СЭКП ТК-нын сентябрь Пленумунун шийтпир-леринге улам сорул киргенин иле-редип туралар.

ӨӨРЕНИП ЭГЕЛЭЭН
Чөөн-Хемчик районун «Чыраа-Бажы» совхозтун коммунистери СЭКП ТК-нын сентябрь Пленумунун шийтпирлерин чүдүлгүзүлүшүкү-биле хүлээп алгаш, өөренип ателээш.
С. МОНГУШ.

Немелде төлөвирге
Барын-Хемчик районун «Бар-лык» совхозтун дирекциязы 19 муң-накыч хойжуларга немелде төлө-вир шалал кылдыр 69 хураганын берген. Ооржак Унду, Донгак Ком-бу, Сарылар Шөмбүл олар 6—6 ху-раганын алган, 100 хойдан 118 ху-раганын менли камгалап алган. «Шекпээр» совхозтун хойжулары Ооржак Доржу, Монгуш Серээ олар база 8—8 хураганын шалалга ал-ганнар.
Х. НЕСТИНЕЙ.

Бий-Хемин «Кызыл тараачын» колхозтун хойжулары О. Солдун-оол, С. Кызыл-оол, Д. Хавак-оол олар 100 хойга онааштыр 117 хураганын мен-ли ап, хой бүрүтүндө 2,8 кг дүктү кыргаш. Ол колхозтун бызаа ажаа-чылары Мария Железова ажаап ту-рар бызаларынын бирээнден-не хонукта 1108. Валентина Телых-хонукта улам сорул киргенин иле-редип туралар.
Г. БЛАГИЛИН.

ЧАА КВАРТАЛДЫН ТУДУГЖУЛАРЫНДА

«Кызылдын черемшкылары» деп алдар 26 дугаар квартал ча-рыш-даа. Ында туудуг ам барык доозтур турар. Оон ынай оон кожазы — № 24 кварталда калт-калт бажынаар база бедип үндөй берген. Хоорайнын ол чаа кварталдаа колдунда-ла хоочун туудугулар чыыган.

Туттунуп турар бажынаарын чанында тургускан кедүртүр утг кран туубуларын болгаш чуур-

ган хомтукуну черден алгаш, өрү талытыр үндүрүп, бедитке турар туудугуларга чедир берип, оон анаа узун плиталар сөөртүп эк-келген машиналарын чүгүтүп дүжүтүп, ынай-бээр чылып чо-руп-ла турар. Ол туудугуларын би-разынде Арсений Погореловтун коммунисттик күш-ажылыч брига-дазы ажиллап турар.

Бригаданын кижигинеринин аразында эи шалыгы кижилер

кымнары? Ол болза үшкү раз-лыгын дашчылары, кайызы-даа туудуга үш чыл ажилдаан, ам мергежилдиг туудугулар аларган өртлөр Ооржак Көкөн-оол биле Куулар Кызыл-оол-дур. Аныак, ыччалла-даа дүжүлгалыг тууду-жулар ийидеян кожа турупкан. 32 аал ишти чурттаар бажынын ханазын салып турары бо. Хүн

бүрүтүн онаалгаан ажыр күүсө-дир тургаш. Улут Октябрьнын байырдалыгаш шыларгай күш-ажылыч белек-биле ужуражыры оларын сорулгазы ол.

Туудугун ажилын шалыкын чорударына аны-бүрү туудугу мергежилдин хой-хай кижилери-ниг демип ажилы негеттинер болгай. Хомтукун «й-шаанда бе-

леткеп бербес болза, туубузу өптөн салыры хожулар, плита-ларын оозалдырга бир кайтан даразында катче шилчирин бер-гедей бээр. Ол ышкаш армату-ршиктин киржигези чок болза ту-дуга база улам-на берге. Ынчан-гап туудугулар бот-боттарынга өргөжөч чүгүлгөзүн билдирер. Арматура шарышкыны кайы-даа үеде оозалайп келген. Ол болза дүжүлгалыг ажилчын Клавдия Ивановна Марчуктун ас сеткилдиг кымык ажылынын түнели-дир.

(Уланчызы 2-ги арында).

1966 чылдың 1965 чылдың 9 айларынын түннелдери-биле республиканын мурнакчы хойжулары

Республика типографиязынын деп-терлаз чегинде сазын кезер маши-нада кезикчилер турар Дмитрий Ми-троданов, Муренков мида 17 чыл иштинде узукте чок ажилдап келген. Ол чыл болган квартал планинын үргүчү ажыр күүсөдир келген. Дми-трий Митроданов бүдүрүлгөде ком-мунисттик күш-ажылыч бүдүрүлгө-нин организациячыларын бирээш, 1965 чылдын планын шагда-ла кү-сөдирчеш, 1966 чылдын санында ажилдап турар. Бо чылдын үшкү кварталынын планын 150 хуу күүсө-кен, а сентябрынын — 148 хуу че-дирген. Дмитрий Митродановичтин экилээн машиназы үргүчү арыг-сиг-лиг, урелишкенин таварышпас.

Ол чоокта чаа болуп өрткен СЭКП ТК-нын сентябрь Пленумунун шийт-пирлеринге улам сорул кирип, бедит-кен хүлээлгени ал, октябрьнын пла-нын 20-де күүсөдир дээс, эрестик ажиллап кирипкен. Эш Муренков Пленумун болгаш СССР-нин Дээди Советинин сессиязынын материалла-рын боду өөренишпаан, кады ажил-лап турар өөрүнге үргүчү таймыр-лап берип турар.

О. ОПЕЕН.

Фамилиязы, алы	Таруур 100 хойга онааштыр алган хураганы	Бир хойдан кыргыч алган дүгү (кг)	Ажил- агыйлар	Район
Оюн Танил-оол	126	2,4	«Межегей» с-з	Танды
Сат Зяен-оол	124	3,1	«Кызыл тараа- чы»	Бий-Хем
Ондар Баян-оол	120	2,2	«Х Улут хурал»	Улут-Хем
Оюн Соау-оол	118	2,8	«Кызыл тараа- чы»	Бий-Хем
Ооржак Торжу	118	1,9	«Шекпээр» с-з	Барын-Хемчик
Монгуш Серээ	118	1,9	«Барлык» с-з	—
Ооржак Дойбухаа	117	2,0	«Кызыл тараа- чы»	Бий-Хем
Сарыг-оол Кызыл-оол	117	2,8	«Сүт-Хөл» с-з	Чөөн-Хемчик
Ооржак Самбыл	114	1,7	«Кызыл тараа- чы»	Бий-Хем
Талдыгбай Салаг	111	2,4	«Сүт-Хөл» с-з	Чөөн-Хемчик
Монгуш Ундугу	111	1,5	«Сүт-Хөл» с-з	Чөөн-Хемчик
Монгуш-оол Монгуш	111	2,1	«Барлык» с-з	Барын-Хемчик
Ооржак Унду	108	2,2	«Барлык» с-з	Барын-Хемчик
Донгак Комбу	108	2,0	«Шекпээр» с-з	—
Монгуш Сайын	108	1,9	«Барлык» с-з	—
Сарылар Шөмбүл	108	2,1	«Найрал» с-з	Улут-Хем
Тюлюш Сертип	108	3,7	«Кызыл тараа- чы»	Бий-Хем
Барылды Байыр	108	2,7	«Торгалыг»	Өвүр
Биче-оол Эир	108	0,65		

Ондар Шаравин	107	3,1	«Искра»	Чөөн-Хемчик
Бегзи Оскал-оол	107	2,7	СЭКП XXII съез- дин аттыг	—
Ооржак Мартын-оол	107	1,6	«Шекпээр» с-з	Барын-Хемчик
Сат Сендажы	107	2,7	«Х Улут хурал»	Улут-Хем
Монгуш Дажы-Доржу	106	1,8	«Коммунизмге өрүк»	Өвүр
Монгуш Шаравин	106	3,1	«Найрал» с-з	Улут-Хем
Ооржак Намзырай	106	1,9	«Шекпээр» с-з	Барын-Хемчик
Ооржак Агбан	105	1,6	«Коммунизмге өрүк»	—
Донгак Сунауй-оол	105	1,7	СЭКП XXII съез- дин аттыг	Чөөн-Хемчик
Тюлюш Балган	105	3,4	«Найрал» с-з	Улут-Хем
Ооржак Сертип	105	2,0	«Барлык» с-з	Барын-Хемчик
Нуулар Дарай-оол	105	2,4	«Коммунизмге өрүк»	Өвүр
Монгуш Дазар-оол	105	2,3	Ленин аттыг	Чөөн-Хемчик
Монгуш Сандак	105	1,9	«Найрал» с-з	Улут-Хем
Монгуш Байыр-оол	104	3,0	Ленин аттыг	Чөөн-Хемчик
Хомушкы Сарыг-оол	104	2,1	«Болшевик»	Барын-Хемчик
Нүмүгет Шыт	103	2,1	«Барлык» с-з	—
Салчан Базыр	103	3,0	«Коммунизмге өрүк»	Каз-Хем
Иргит Лагаа	103	2,5	«Искра»	Чөөн-Хемчик
Ховалыг Сээр	103	1,7	«Шекпээр» с-з	Барын-Хемчик
Салчан Ламбраң	102	1,9	«Тиндиге»	Бий-Хем
Чооду Часпыл	102	2,2	«Барлык» с-з	Барын-Хемчик
Монгуш Агмын	102	2,3	«Барлык» с-з	—
Сарылар Шадып	102	2,4	«Х Улут хурал»	Улут-Хем
Сат Серен-оол	102	2,5	Жданов аттыг	—
Сумуй Алексей	102	2,8	«Барлык» с-з	—
Донгак Доспаң-оол	102	2,8	«Барлык» с-з	—
Бады-Суу Чүлүм	102	2,5	«Барлык» с-з	—
Донгак Ненен-оол	102	3,3	«Чыраа-Бажы»	Чөөн-Хемчик
Некен Анайбаа	101	3,3	«Найрал» с-з	Улут-Хем
Ондар Хыдыгбай	101	2,3	«Сүт-Хөл» с-з	Чөөн-Хемчик
Ооржак Сагдай	101	1,6	«Шекпээр» с-з	Барын-Хемчик
Соян Седип	100	1,8	«УТКА 25 чылы»	Улут-Хем
Мань-оол Серендан	100	2,5	«Халык»	Бий-Хем
Сунуй Михайл	100	3,3	«Як» с-з	—
Нүмүгет Малгажын	100	2,0	«Барлык» с-з	Барын-Хемчик
Хомушкы Влэж-оол	100	1,9	«Барлык» с-з	—
Ондар Аймын	100	3,0	Жданов аттыг	Улут-Хем
Тюлюш Дарнай	100	2,2	«Найрал» с-з	—
Кызыл-оол Матвей	100	2,2	«Барлык» с-з	—
Сат Норбу	100	1,5	«УТКА 25 чылы»	—
Ныргыс Шивит-оол	100	2,5	«Октябрь 30 чы- лы»	Каз-Хем
Аннаа Чигжит	100	2,9	«Чыраа-Бажы»	Чөөн-Хемчик
Монгуш Чола	100	3,4	«Чыраа-Бажы»	Чөөн-Хемчик
Монгуш Нимээ	100	3,7	«Барлык» с-з	—
Монгуш Манчукел	99	2,2	«Торгалыг»	Өвүр
Донгак Байыр	99	2,5	«Х Улут хурал»	Улут-Хем
Байраа Биче-оол	99	2,2	«Найрал» с-з	—
Ховалыг Минчит-оол	99	2,2	«Х Улут хурал»	—
Эминчен Чошпун-оол	98	2,5	«Улут-Хал» с-з	—
Сат Хирлией	98	2,5		
Ондар Баджым	98	3,2		

БИСТИН ТӨРЭЭН ЧУРТУВУСТА

ЧНТА «ТУ-104» дээр самолёт Читан Москваже октябрь 12-те баштайгы ужузукуну кылган. Аэрофлоттун Чөөн-Сибирь дивизион эргелдирин ужузукун В. Косырев командирлап корабль экипажы ол ужузукуну күүсеткен. Мьянма Забайкальен бист

ЧАА КВАРТАЛДЫҢ ТУДУГЖУЛАРЫНДА

(Эгеи 1-ги арында).

Клавдия Ивановна арматурщиктин мергежилге мык өөренип алган, кончук эки аялдап турар херэ-женерин бирээси. Оң бир ша-рытын шапып октапкан, эскекин-че шпачий бери билдирбес. Херек апарганда, бетонщик-даа болу бээр-де. Арматура талазы-биле ондаадын доозупканда, анаа ту-рарын-даа бодавас, харын бажы-кырынче далаштыг үнө халааш, туубуларын малгашка борааш, эштеп агадар. Ийгили разрадын-лашчы эш Марчук туубу са-лы ажалдап турда, ар улус беэи адаарат. Сес чыл иштинде ту-дуга утук чок ажалдап келген өз ажалын кижин аныктарга үлгөр-чирек болуп турар. Ону

бис арматура шарып, турда, тырт-тырып алганымыс бо. Бажынын тудуккан соонда, ажал оң-биле доозубас. Иштин таарыштырып кылырында, хоюг-лаш, буудуп, чугайларында боза-чылардан, электрликтерден эге-леш, шукатур, малларга че-дир хей ажалын кижир. Чаа кварталдын туудунда Еватерина Лопатинанын шукатурлар, ма-лярлар бригадалары хүдүктөдү чаалап алган. Инда шүптү хе-роженер ажалдап турар. Олар бо чылдын майда № 26 кварта-ла ажалдап тургаш, чаалап алган вымпелдин ам-даа салбайн, му-рначы бригада деп адын быжы-ныче эдилеп турар. Чаа кварталда 36 аал ишти чурттаар бажынын иштин хоюг-

лап дооскан, ам 48 аал ишти чурттаар бажынын даштында келгенер. Бригада Елена Яром, Маргарита Бопалева, Зоя Чешу-кина, Галина Федорова, Лида Са-ронова дэи шыкш, хейнү көр-ген, ара-дуржулгалыг кижилер-нин чанында аныктар база ажалдап турар. Тудук технику-мун кезээки салбырынча студ-ентизи Клавдия Чучалина болгаш кезээки школанын өөреникчизи Евдокия Ерикова күш-ажыл-биле өөредилгенин холбаштырышаан, өөрүнүп макталын ап келгенер. Бригаданын кезигүнеринин бир чамдыгы бо чуратка турары ол. № 24 кварталда мураккы ки-жилер хей. Оларнын шүптүзүнү күзөл-соруу СЭКП ТК-нын сен-тябрь Пленумунун шиптирлерин

хажык чокка күөсөдиринче. Улут Октябрьга бедик көргүзүл-биле ууражырылче уланган. Бис ол мураккы эштерин чүткө каш саннын бөгүнү союнда бижэ-

нивис бо. Наймысалдык чаа бу-дуну тууду турар кижилер-биле мыска таныжарга ынды-дыр. М. СУГЕ-МААДЫР. Фотолар авторуу.

Пленумнун шиптирлеринге холбаштыр

Тудуг болгаш бот-орулга-чарылга

СЭКП ТК-нын сентябрь Пленумунун болгаш СССР-нин Дээди Советинин сессиязынын шиптирлеринин үжүр-дузалыг үнөлөп четтинмес. Улетпүрү улам ынай хөгжүдөр, оң удуртулгалыг экижидер болгаш эконо-миктиг идиг бериншиктин күшөдирер дугайында ай-тырыг «Тыва тудуг» президиум тудуг организаци-ларына болгаш улетпүр бугурулгаларына бүрүн хамза-рып турар.

Бо чылын трестил бугурулгаларынын болгаш тудуг-ларын удуртучулары база хей-иништи организаци-лары мурундагы чылдарга бодаларга, тудугун болгаш бугурулгаларын экономикалыг элээн сагыш салып ту-рар апарганнар. Оң түнөлине бо талазы-биле бай-лаа экижиш, чамдык чедикшилер бар болу берген. Чыл агазын бээр улетпүр-сак-хоо планы бугулар көрдүгөн өртөк-үчөдөн ниитизин-биле трест 83 муң рубль түнүгү арыг орууганы алар аргалык болган. Треске чатырып турар 8 аргалык бежи — оң иш-тинде механизация аргалык (начальник эш Голди-рев), «Чаадаа калэзэ тудуг» (начальник эш Ткачев-ко), улетпүр үчүстөгү (начальник эш Лавинин), «Тыва-лаг-дуг» тудуг аргалык (начальник эш Янгушев) болгаш № 3 тудуг-монтаж аргалык (начальник эш Смолнинов) дэи шыкш аргалык оорула база эт-херинги талазы-биле элээн камналгалыг болганнар.

Имчалда-даа ол дээрже чүткө баштайгы базымча-ры деп санаа чогур. Чүте дэе, «Кызыл тудуг» — 55,0 муң рубль түнүгү, «Тыва кобальт тудуг» — 2,0 муң рубль, көжүп чоруур механизациятынган коло-на — 1 муң рубль түнүгү керияны ол-за үеини дү-гүтүздэ кылганнар. Кызылда болгаш Ак-Довуракта ду-аалар бугурулгалар комбинаттары база-ла карылга-дан уштуман. Кызылдын туубу заводу планыг чымдалып хандырып шыдаан турар.

Күрүне бистин республиканын капитал тудууга хе-регээр хергенни харам чокка берип турар. Чылын-на анаа хуваан акша-херини өзүп келген болгаш бо чылын ол 36 миллион рубль ашкан. Республиккада кол тудуг организациы болганда, «Тыва тудуг» президи-ум ажал-чорудуламын чаа бугурулгаларын, культу-рамдылар бажынырынын, уругтар албан черлеринин болгаш чуртталга тудугларын хөрөгилеринин шип-геттерини улуу-биле хамзаарып. Бистин республика-нын амгы капитал тудууда кол чери «Тыва-лаг-дуг» комбинаттын ийги элэе, «Тыва кобальт» комбинат-тын тудуглары база трестин болуну тудуг индустрия-зынын улетпүр базам болгаш сүт заводунун тудугла-ры ээлеп турар. Ол шыкш бугу-турбанадыг электро-станцияны, Кызылда болгаш Ак-Довуракта туубу за-водтарын, Кызылдын эл комбинатын алгылар ажал тудуг программалык көрдүгүн турар. Иймде-даа бол-за бо уду тудуг организациы мурунда чылдарга көрдүгөн хергеннирин шипгетип алыр талазы-биле кошкак ажалдап келген болгаш бо чылга чедир элээн карылганын болдурган.

Оң кол чылдаганына: күш-ажалын багай орга-низациятынган, ажал-агыжын эвес чорук, үрей кы-лымшын, ажал чок чарыгалдар болуп келген. Ол бү-гү ам бежи план күөсөдөзүн үзүп, карылгалыг ажал-дарында чедирип турар.

Кызылдын 24-ку кварталында байдалды ап көрөөли. Маңаа чедэ бээрже, тудуг материалдарын шыгжап када-галып турары каракка чарыгычтыг. Дилген ыш мате-риалдары чер болганда чытылаар, оң курум-чыска-лын-даа харагалар кижин тыылабас. Шаа кылдыр ма-назаларын туралаан-биле ханкелетке кезип кааптар, а оон демги маңазарын 30 хире хууу ажалдап чок бо-лу бергилээр. А туубу камналгаам дээш бисте дем-сиз бар бе? Барык-ла чок деп хараылап болур. Бо кварталда ону дээрже буза шаап каапкан, демгил бер-гилээн чытылаар. Гипсолитинг доора ооргалар кыл-

рынга чедэ күш үндүрөөлү? Дыка улук күш, материал херек дээрин кымга-даа билдингир. А ону камнап ту-рар бис бе? Чок. Кайы хамаан чок октагылашкан чы-тылаарын бо-ла көрүп болур. Ону ынай сай, эгезин, дөй-довурак чегериле тудуг материалдарын дээрже, ка-жын тудуг объектин доозулганда, беле иттиргеш, ка-жылап кааптар бөгүсү болу бээр-дир. Ол бүтү дээрже күрүнеге эгеттинмес улук когарал шыкжал.

Чогум-на мындыг болганы-биле «Кызыл тудуг» арге-леди чыл эгезинде бо хүнерге чедир 40 муң хире рубль түнге мындыг материалдарын үндүр бижээн. Ий-дым үй-байлы, хам чок чоруктан алыдыр, харын-даа тудуг материалдарын камналга кылдып, оон орууга ап болбас бис бе? Болур ужуруг. Оң эки чижээ ол-за тудуг аргалыгын бугула бери бо. Балээ ажал-агыг техникумунун объективизация тудуп турар эш Белоусов-ка удурткан коммунист күш-ажыл бригадалыг, үс-түнде алаанымыс кварталда 36 аал ишти чурттаар бажынын тудугун чорудуп турар эш Погореловка удур-ткан бригадалыг ап көрөөли. Бо ийи бригадалыг кайы-нында-даа туубу үрээр, дилген ыш материалдары кам-ныг эвес чорук көзүлбес, чызылалыг кымылдарын складка шыгжап, материалдарын чарылап турарында камналга база бар. Иймде чедикши дээш ол ийи бригадалыг ажалын мактап турар болгай. Эш Белоу-сов биле Погореловтун бригадалары бот-орулга-чары-галыг ажалдап турар болгаш мындыг. А өске бригада-лар олче кирбээн.

«Тыва тудуг» президиуму кудуку эвеноларында — бри-гадаларында бот-орулга-чарыла айтчыны кончук ба-гай тургустунган. Эзу барымдалаан 17 мындыг брига-да бар-даа болза, херек кырында мынчаар ажалдап кел-ген бригада 4—5-тен эрттес. Чижээ, көжүп чоруур ме-ханизациятынган колоннада мындыг бригада 5 деп ме-дээде бижип турар, а кажан ол колоннанын күш-ажыл талазы-биле инженер эш Кукаштен айттарга, оларнын ажалы хамаан чок, мында мынчаар ажалдап ту-рар бригадаларын бежи бижес болган. Иймде байгал «Чаадаа калэзэ тудуг» аргалыкында база бар. «Кызыл тудуг» аргалыкында бугурулгалыг көргүзүлгелерин та-лазы-биле элээн аам үнүп турар бригадалар. — М. Очу-ровдун, С. Навыкинын болгаш Федотовтун бригадалары бот-орулга-чарыла келген кылдыр санаан тур-ган. Ам байгал кандыг ирги дээш ул аргалыктын күш-ажыл талазы-биле инженер эш Поповалын айттарга — а олар ам мындыг бригадалардан казылган-на болгай деп каар.

А бот-орулга-чарыгалын бригадаларга ажал дээрже үнөлөп четпес улук. Тресте бот-орулга-чарыгалыг бо-луп, үр ажалдап турар болгаш оң үчүдүн эки тургузу-ап ам чылдаан бригадалар тудуг материалдарына 11 муң хире рубльдин, тудуг конструкцияларына болгаш кы-мылдарына 30 муң рубльдин камналганын алганын са-нап көргөн болгай. Ол дээрже чүткө дөрт бригадалы-дыр. А бир-эвес бүтү тресте 150 тудуг бригадаларын шүптүзү бот-орулга-чарыла келген, ону шын баш-каар болза, кайы хире улук камналга тура бээр-дир? Тудуг материалдарын камналгасы болгаш тудуг кон-струкцияларын эки кагаалам дээш ул бригадалар-га ниитизин-биле 377 рубльдин шынаалыг тыныска. Бригадаларын экономика талазы-биле чедикшигнин ажалдарында камналга, эки тургустунган үчүт улук ужу-рулгалыг дээрин тайлыбырлар, ону негеттерини өй келген. Камналга дээрже бүтү чоңуну херээ-дир деп партия бисти өөредип турар, олче мынчаган партия ТК-зынын болуп эрткен Пленумунга онза кичээниг салганы-даа мында. Борта прорабрат, мастерлер, учас-ток начальниктери болгаш бригадирлер кол ролду ой-наар ужуруг.

Н. ТЫМЧУК.

«Тыва тудуг» президиум кол диспетчери.

МОНТАЖНИКТЕРНИҢ ДУЗАЗЫ

Каа-Хем районда «Коммунизмче орук» калээ ажал-агыг артелинин мүн баш хаан кирер кажаагы ула-вас бус-биле чылылар — болу бээр. Инда бус-биле ийлер 150 ажал бот-орулгаларын, 450 ажал күш-түгү бус ботолуп тургускан. Ол улук үзүлени районда «Сельхозтехника» салбырын Тимефий Леоника удурткан монтажниктер бригады ботандырып турар. Монтажниктер

боттарынын дөрт хүдөөлгелерин куу-седиринде алгыда, тудугжулар бот-гаш септикелерге база дузалажып турарлар. Бригада чүткө үш кижиден тур-густунган. Оларнын удуртукчуу Тимефий Мосеевич ам таптыг-ла ол ажалда 34 чыл ажалдап турар дуржулгалыг кижин. Оң ийи эки — Дмитрий Язов-ский биле Александр Полевик олар

база-ла үш чыл чедир монтажниктер турарлар. Колхозтун баштаар чери монта-жиктерин чедирген дузанында өөрүп четтиргенин эдилеткен. Олар ам «Октябрь 14 чылы» калээ ажал-агыг артелинде туттунуп турар бы-лаа кажаагына чымылдыг система-лын кылыры-биле чорупканнар.

М. КЫРЛЫГ-НАРА.

Кыштаглаашкынга БЕ, ИН СЕН БЕ?

Надарчы белен

«Х Улуг хурал» кол-хоз мал ажал-агыгын та-лазы-биле Улуг-Хем районуну улуг ажал-агыгларын бирээси. Артельдин хойжулары кышка удуз белегет-терини организастыг че-руруп турарлар. Мал-чынар бо чылын мал-чин боттарынын күж-у-биле белегет, на-жааларынын аар-саар септелгезин боттары кылып, өдөк-көржөк ки-лотарып, кургалып, бе-лүп алырын дугуружуп чугаалашкыш, аразында бир дугурулгалыг хойжу-социалист чарыштыг ажалдап турарлар.

Хойжу Кыргыс Дүрбү-лен каймааларынын көр-жөк шуга-ла коптар-лур. Бо чылын төрөэн 370 баш хойнун бүгү курагынын менди дору-туруп алган. Кадагарган малын чай дугурунда эки семир-тип, кышка удуз белег-телдерин чогуур үезин-де кылып ап, Кыргыс Дүрбүлен колхозтун малчынарына үлгө-рин көргүзүп келген. Оң дугурулгалыг өөре-нип, эки ажалдап турар малчынар колхозта хей.

О. КЫРГЫС.

Куруг каай берген

Кожавыс СЭКП-нин XXII съездин аттыг колхозтун малчынары болганчок-ла бистин одар-белчиригисти ма-зы-биле бастырып чир-тип берген. Бо колхозтун баштаар чери мыттаайын эрттирип ту-рар. Бо чылын бистин кыштагалыг вистың олар-ларын дыка чааа бастырып, чиртип кагды. Бистин хойжуларыныс О. Очу-ровдун, М. Эр-тепни, И. Доржун Чинге-Дага кыштагалы-рынын, Чодарда М. Нам-чылдын болгаш № 1 партия организациала-

хойжу бригаданын кыш-тагаларын дөвискээрин СЭКП-нин XXII съезди-ни аттыг колхозтун ка-дарчылары мал-биле ча-за бастырып, чиртип ту-руп берген. Бо колхозтун малчынары Бора-Хөл-дүн хараган унун дур-гаар күзүн хонуп алган, боттары шыкш малчы-нарын кышкы одар-бел-чириг кург каап турары хойжу кижиге менээ бистин колхозтун ка-дарчыларына дыка-ла хомуданчыг. Ийи кол-хозтун баштаар черлери, чылдын болгаш № 1 партия организациала-

ры, ылангыя калээ Со-веттер чугаалажып бол-за, СЭКП-нин XXII съез-дин аттыг колхозтун кадарчылары мындыг чүвени база-ла кылбас. А үстүнде алаанын кыштагалар кышкы үеде бистин кол оларалыгы бо-луп турар. Иймде турда-ла, кожааныг кадарчылары оң өл-түсигени күзүн чиртип кааптары хомуданчыг-дыр.

М. МАНАА.

«Искра» колхозтун хойжуу.

Чөөн-Хемчик район.

Күүселде кандыг бооп турарыл?

СЭКП ТК-нын март Пленумунун шиптирлерин амыдалга ботан-дырар социалист чарышка алган хүдөөлгелерин чедикшигин күөс-дир дээш Улуг-Хем районун «Х Улуг хурал» колхозунун малчынары тос айларын дугурунда дугуру ажалдаан үш кварталдын түн-нелери көргүскөн.

Балээ ажал-агыг продуктуларын күрүнеге сазар талазы-биле колхоз-тун планы улук. Эш 242 тонна, сүт — 200 тонна, дүк — 34 тонна. Бо сорулгаларын кайчаар күөсеттинип турарын ап көрөөлиер. Октябрь 1-ге чедир 210,7 тонна элч сатканган, арткан 32 тонна элти күөсөдир, харын ажык күөсөдир — арга артеледе бар. Сүт бугурулгалыг — талазы-биле саанчылар болгаш каларчылар бедик көргүзүлгелерин чедип ап турар. Оң түнөлине күрүнеге сүт сазарын чыл планы 96 хуу күөсеттинген, ам 17,5 тонна сүт арткан. Хойжулар бо чылын 34 тонна дүктү күрүнеге кийер турган болза, ол 42 тонна кылдыр күөсеттинген.

Малдын баш санын өстүреринин планы колхозта багай эвес күөсөт-тинип турар. Бола малдын чыл пла-ны тос айлар иштинде 113 хуу кү-өсеттинген ийкеле, азы колхозта ни-

тизи-биле 1370 баш бола мал са-натынын турар. Төрүүр иштин баш саны чыл төнүзүндө 380 баш турары бугурулгалы планда көрдү-ген болза, ам 397 баш болган.

Шээр малдын баш санынын өзү-дөш үш кварталдын түнөлине мындыг болган: бугурулгалы планда бо чылын 16365 баш хой бар бо-лур көрдүгөн болза, ам 16442 баш болган. Чыгы мал талазы-биле көр-гүзүлгелерин бола, төрүүр беледин баш санынын чыл планы күөсетин-мейи турар.

Нитинин малынын баш санын өстүрер, оң продуктулуг чорупу бе-дилер дээш бүтү күжүн салып турар малчынарым демгелдери өөрүчүг. Хойжу С. Баян-оол төрөэн 371 баш хойнун 444 хураганын менди кам-галлап алдышаан, хой бурзулден-не 2,6 кг дүктү-кыргып алган. С. Ка-кан-оол дүк кыргылдызынын талазы-биле эи-не бедик көргүзүлгү бо чы-лын чедип алган. Оң бир хойга овааштыр ортума-ла алган дүгү 3,9 кг болган. С. Сендажынын көр-гүзүлгү база эки. Төрөэн 404 баш хой-нун 434 хураганын камгалап алган болгаш бир хойдан-на 2,3 кг дүк кырган. Бистин колхозта үстүндө

эштер шыкш, бедик көргүзүлгү хойжулар оон-даа ынай бар.

Артеледин сүт-бараан фермалары-нын ажал-ишчилери үш кварта-лын сорулгаларын багай эвес күөсөт-теп болгаш тус-тус саанчылар эки түнөлдөрдүн чедип алган. Чыгыг чижээ бо: № 1 сүт-баар фермасынын анык саанчызы оол М. Бурбү чеди чылдын шиптирлери чылы — 1965 чылда саар иштен-не 960 кг сүт саар хууулап алган турган. А үш кварталдын түнөлинеде алгыра, бир саар иштенге овааштыр ортума-биле 1405 кг сүт саган. Оң саар турар ишкери 16.

Устүнде сан-түндөн алган көрү-гө бо чылдын тос айларын дугу-рунда колхозтун малчынарым-дуз ажалдарын бугурулгалы. Ийчала-даа чамдык санарын хынамчалыг угазылап көөрү чугула. Чүл дие, нитини төрүүр малдын чыл планын-дан 438 баш, эң ылангыя 435 баш төрүүр хой четпейи турар. Чыл төн-чүтүне чедир ол санын күөсөдир амыр таладе, куралыларын үжөт-келер көөр апар. Чүте дээрже 1965 чылдын сөөлү кварталы чоруп ту-рар болгай.

Н. ОЙДУП-ООЛ.

Учётка алып

Тес-Хем районун «Тере-Хал» колхозунун экономиказы чыл келген гудум-на хөгжүп, колхозчуларын материалдыг хандырылгасы болгаш культулуг деңгели бедип турар.

Колхозчуларын иштинде 20 ажыг кижин хууузда мотоциклдер-лиг, колхозтун-даа, хууузда-даа ажалын кылдыра олар боттарынын мотоциклдерин муштукан, ырак-улаз дивес хал турар.

Мотоциклдик кижилерде кудумчу шипгеттерини сатылас кижилер кайы хей, а чамдык кижилер өзүрүп ал-ган мотоцикл башкарып, кудумчу шипгеттерини каржызы-биле үрөп турар таарылгалар бар.

Машина-техника күрүнегизн учёт-данымында кирген турар ужуруг болгай. «Тере-Хал» колхозтун Ку-н-гүртү суурунда 20 ажыг мотоцикл-дерин чамдыктарын садып алган-дан бээр 3—4 чыл ажал турза-даа, оларнын 3—4 хирези күрүнегизн учёт-данымында кирген, дугаар-лаштыган. Дугаар чок мотоцикл-дерин дугаарлап, күрүнегизн учёт-данымында кирер өй келбөөн деп бе?

С. СЕДИП.

БИЛИГЛЕР ДЭЭШ — СОВЕТ ЧУРТЧЕ

Чуртун дээш өөредилге черлеринде өөредилге эгелээн. Студен-тилер аудиторы улам калбарган. Совет оолдар, кыстар-биле кады Европа, Азия, Африка болгаш Латин Америка чурттарында кел-гезин 4 муң ажал студентилер дээш өөредилге черлеринин бирги курстарыга өөренип.

Парламентка чаа чүдөөр агентилеринин корреспондентинин даяныс бугурулгалы Совет Эвелелинде өөренип турар даштык студентилер дугайын СССР-ниң дээш болгаш тускай ортумак өөредилге министрствозунун ажалдакчы эш Софинский чугаалаан.

Бот-тускайлап хөгжүлгелерин оруучу кирген анык күрүне-лерге бүтү таланын дузаламчызын Совет Эвелели көргүзүп турар. Ук чурттарда фабрика, заводтар-ны, электростанцияларын тургу-зуп, оларын бирги чергенин совет дерлелгелери-биле хандырган.

Национал культураны хөгжүд-еринге база чаа бугурулгаларын удуртуп башкарылгы бедик мер-тежилдик тускай өртөмнелерин анык күрүне-лерге белекээрине бистин чурттуу дузалап келген. Совет Эвелелинге өөренири-биле чымыл-на хой-хей даштыкы студентилер кээп турар. Августтун төнүзүндө сентябрынын эгезинде Азия, Африка, Латин Америкадан аныктарын элчелгил болуу келгилээн. Эи хой студентилер Конго Республикада (Бразза-вил), Сомали, Афганистан, Ниге-рия, Индонезия, Гвинея, Гана бол-гаш Каттышкан Араб Республика-дан келген. 119 күрүне-лерден келгилээн 24 муң оолдар, кыстар СЭКП-ниң 80 хуууларынын 300 хире дээш болгаш тускай ортумак өөредилге черлеринге өөренирлер. Бисте өөренип турар даштыкы

студентилерин 50 хууу соци-алист чурттарын төлөөлери.

Даштыкы студентилерин чар-тык кезин техниктиг дээш өөре-дилге черлеринде киргилээн. Сөөлү он чылдарда СССР-ниң өөредилге черлери 25 муң тускай өртөмнелерин даштыкы чурттар-га белектер берген. Чүткө Москва университетин 1500 кижин доозуп үнгөн. Оларнын 400 хирези дис-сертация камгалап, өртөм чадазын чедип алган.

Сайырап олурап анык чурт-тарга национал кадрлар белек-ээринин кол төвү улустарын найыралыны Патрис Лумумба аттыг университети болур. Ук университет бо чылын баштайгы тускай өртөмнелерин доостурган. Совет дээш өөредилге черлери доозуп үнгөн даштыкы студентилерден хой кижилер боттарынын чурттарында күрүне болгаш хей-ини удуртуп ажалдарда болгаш бугурулгалы институт, тудуг черле-ринде ажалдап, институттарда башкылап турарлар.

Даштыкы студентилерин өөре-дилгезинге болгаш культулуг даштыкыларын бугу-ле таарым-

чалыг байдалдарын бисте тургу-сун. Өөредилге планында даш-каар ийи-чангыстың база бедик консультацияларын профессорлар болгаш башкалар чорудуп турар. Кышкы болгаш чыгыш даштыкы-га үезинде кады дыштанып, ту-ристтик походтар чорудуп, Совет Эвелелинин улустарынын амыр-ал чуртталгалы-биле таныжар, төвөгүнү болгаш культуранын турсакаалдары-биле таныжарлар. Бо чылын 6 муң хире студентилер санаторийлерге болгаш дышта-нылга бажынарында дыштаны-лаан. Оларнын бир чамдыктары спортчу кадыкшылыкта лагерле-ринге база дыштанган.

Совет Эвелелинде өөренип ту-рар даштыкы хамааттылар: ак кеш-тигдер болгаш негрлер, католиктер болгаш магометаннар мынчаар чурттап, өөренип, дыштанып ту-рарлар. Билдигер дээш чүткө оларын совет черге аккелген. Дээш өртөмнелер чедип алырыга совет улустун дузасын олар бе-дин-биле үнөлөп турар.

Совет күрүнегизн ол дээш са-ныкшынарын биске кээп турар хой санын даштыкы төлөөлөр демгелдеп келген. Мычала-даа барын талазы чамдык күрүне-лерини реаксылыг бөлүктөрине Совет Эвелели биле сайырап олу-ру чурттарында аразында найы-рал таарышпас бооп турар. Бу-жуаз парлагга Совет Эвелелинде даштыкы студентилер «шыдажыр арга чок, кижизиг эвес» байдал-дарда турар деп нугулдеп бижип турар. «Нью-Йорк таймс» солу-нун арынарында Лоуренс Фел-дот деп «хайгааракчы Бакуга өөренип турар кара кештиг сту-дентилерин кафежерге, таныш шөдөрлөргө кийрейби, совет кижин

лер-биле харылдаштырып турар дээр кылдыр мегелеп бижип тур-ган.

Азербайджаннын нефти болгаш химия институтунда өөренип ту-рар даштыкы студентилер нугу-лектиг чогуур хурамын берген-нер. Мурнуу Африка Республика-дан келген Антони Монголонуң чугаалааны болза: «Бакуга чурт-тап эрткен ийи чылдарын мөөн амыдыралында эи-не эки хүнер-нин чыдап болур. Чогум-на бо хоорайга совет улустун мурнуу Африканын дараткан улдуз-биле улук чыгыс эвин ханызы-биле билген мен».

Реаксылыг пропаганданын хол-мезиш мак ынчаар үе шаптыр-ган. Чоокта чаа Москвада америк элчин черинин ажалдакчызы Норрис Гарнетт дээрин Совет Эви-лелинде удуртуп чоруткан. Бистин чурттууза өөренип турар даштыкы студентилерин чурттан үнүп чорутуучу эвилелде, олар-нын аразында бистин чурттууза көөр хон чок чорукту тараларын ол орданшкан. Африкан студен-тилер америк дипломаттыг киргил үүлгелдин доран билеп кааннар. Москва солуннарынын редакция-ларында даштыкы студентилерин хей-хей чагаалары келген болган мында америк пропаганданын буу-раакшынын илдеретинген.

Социалист база сайырап олу-ру анык күрүне-лерден алгыда АКШ, Англия, Франция, Италия, Финляндия болгаш өске-даа ба-рын талазы күрүне-лерге СССР студентилер солчулганын чорудуп турар.

(ПЧА).

Д. И. ПИСАРЕВ

Бистин календарымыс

(Төрүттүнгөндөн бээр 125 чыл болганын)

Н. Г. Чернышевский болгон Н. А. Добролюбов оларнын аттары-биле оон ады чыгыс окуртуга түрүп турар.

Оон төрүттүнгөндөн бээр ам таптыг-ла 425 чыл болгон—1840 чылдын октябрь 14-те ол төрүттүнгөн. Писарев дээр өөредилгеге, билигдерге чаан-салымны кичи чораша: Петербургтун гимназия сургуулунга шуут-ла үшкү класстан эгелеп өргөткөн, ону мөнгүн медалы-биле тооткан. Университетти дооскаш, философия эртеминин кандидат диссертациян даш база мөнгүн медалы алган.

Писарев оон сес харлыг студент турган-ла херөөжөннөрдө «Дан хааааа» деп журналыга ажиллап эгелеп, анда үш чылда—1861 чылда чедир ажилдаан. Писарев ол журналын библиография килдинде ажиллап турган, «Обломов», «Дворян узак» болгон «Үш өлүм» чижекти түс чыгыс рецензияларын болгон чүүдөрдө бижээн. Оон литература критиги болуп чоруп аңаа илерээн.

1961 чыл Писаревтин үрө-түк-недиге литература айма-чорудулазынын баштайгы тылы болгон. Ол чылдын тургузунда «Платоновидеализм», «Амьдалдын чорудулазы» болгон оон-даа эске шыла-гарангай ажилдарын ол бижээн. Оон соонда Писаревтин сураа калбарган. Ол-ла чылдын азынчалык эгелеп, Писарев «Орус сөс» деп депшигелер журналдын дооскамал ажилда-чызы болгон редакторунун дуулаз-чызы болуп берген. Писаревтин критика ажилы ол журналга бузулук-ла

калбарып үгөн. Оон «Писемский, Тургенев болгон Гончаров», «Орус драманын алынары», «Реалистер», «Пушкин болгон Белинский», «Болонь турар пролетариат» болгон оон-даа эске кол ажалдары ол журналга парлаттынгалаан.

«Орус чазак Шелл-Феррердин камгалазында» деп революстуг чүүт бижээн даш Д. И. Писарев 1862 чылда—22 харлыгында туттурган болгон шийтирген. Мычылда-ла калып-берге ажаллап оон күөл суруун сыппаан. Дөрт ажил чылда Петропавловск тивизге хоругдала чыткан-ла чөйрө ажил чүүдөрдө ол бижигилээн. Оон үнүп келген, «Херел» деп чымында, «Херек» деп журналга, оон соонда Н. А. Некрасовтун балтааны «Ала-түрт бижигилеринге» Писарев ажилдаан. Болонь ажил-чорудулазынын ол сөөлүгүзүнде Писарев хай-хай улуг чүүдөрдө бижээн. Ол чүүдөрдө «Генрих Гейне», «Амгы нийтиледиге угаан-болал негелддеринде англи болалчыларын уездери», «Амьдал даш демисел», «Билигит болук» чижектиг сурагылы ажилдар хамааржыр.

Д. И. Писаревтин бүгү чогаал-газында болонь улаууна ынактык, хааныг бузун дардалып ол оотка-рыч чонга дуулаар күөл чүткүз сикниген. Төгүнү материалистгиз бу-биле билиринин гениалдыг болгон, нийтиледиге социалистгиз эде тургузырга ханы бузулуп оон чогаал ажилдарында илереттинген. Идеализмни сойлап илеретире, бойдук эртемниг улуг ажилдык-кынары ол ажиллап, оларны про-

пагандалаарын ол болонь хай-ни-ти хулалгези кылдыр санаар чо-раан. Эстетиканын айтыргалары ажиллап кылдыр Писаревтин чога-алгазында улуг чери ээлеп турар. Писарев хай талааларга сонургалдыг кичи чораша. Ычангап «арыг уран чүүл» дээр идеалистгиз теорияга дуур ол шийтиргил демисел, чечен чо-гаалды «ниитиледиге улуг күжү» деп санаан. Ол болонь элээн хай чүүдөрдө кижизилдигин айты-рыларын база көдүрүп, нийтиледиге революстуг чаартырынын сорулга-ры-биле оюу холбаалыг кылдыр кы-руп чораша.

Писаревтин ажил-чорудулазы орус нийтиледиге угаан-болалын хөг-жүдөзиге улуг салымкынын килрип, муракчы орус кижилерин хай-хай салгалдарыга эки салдары килриген.

В. И. Ленинни ынак чогаалчы-ларын бирөөн Писарев чораша. Н. К. Крупскаянын бижээниден алырга, Писаревти Ленин үнелп, оон чогаалдарын номчурунга ынак, билигит кылдыр чутулаарын бол-гон бижирин оон өөренип чораша. Революстун «Кузюшкенин» хулал-лазынын кылган оппортуни-стгизе дуур демисел Писаревти «башпаан болалдын частыры» деп чүүдүндө болушкунунарын чай-гару чоруюшкунун эрте берип болуп кузюшкенин кижиге эржекке чуту-лазынын дугайын В. И. Ленин ажил-лап турган.

Писаревтин чогаалдары өрткөн үе-ни културалык байлактарын чуту-ла кээз болуп. Ону совет кижилер дуу-биле үнелп турар.

Студент, сургуул—сеңээ чиигелде

Радио дамчыдыгында Совет Эвилелин аэрофлот агентлигинин бо чылдык октябрь 15-ген 1966 чылдык июнь 15-ке чедир сургуулар болгон студенттерге самолётка олурар билет өрткөн чийдир дугайында чаралары дымнаан дыка хөг кижилер ук чигелде кандыг таварылды дилрин тавыштыралып бээр дилеп, бистин редакцияга чатаалар бижилээн.

Салдыккан айтырык харылап бээр Кы-зылдын аэропорт начальниги Иван Никитович Ташкаевтен редакция дилээн.

Самолет билесинин өрткөн 50 ху чигел-дизин дээр өөредилге черлерини хулуску, кез-жэки болгон бот-өөр-диге салбырларын студенттеринге болгон аспирантыларга ортук мак тускай өөредилге черлерин, профессор-лдерин дээр школанын, профхөөрөдиге-нин сургууларынга ол ышкыш ортукма тускай мушка болгон уран чу-рууга училешерин олурганда 12 хардан өрү назылы сургууларынга, ортукма школанын база 12 хар-дан өөрү назылы өөр-икчилеринге, партияны дээр школаларын болгон совет-партия школаларын дымнак-

дин (бадыткаан шымыл-газын) көргүзөр, чуга ол документтин барым-даалат билет садар. Ола черлерин кезжэки болгон бот-өөр-диге салбырларын өөренип тураларга студент би-лесинен аңгыла ажил-лап турар черинде оон өөренип дээр бар чы-дарын, азы шөлзөдөн ту-рарын бадыткаан шы-мылга база херек. Бир эвес ол-ла өөренип ту-рарлар турганда, бажык эргелесинде ол дуга-йында болгон жуулу-чоруюрун (шөлзөдөн азы өөренип) чылаага-нын айткан шымылга-нын билет садар черге көргүзөр учураулар. Кезжэки болгон бот-өөр-диге салбырларын өөренип туралар байыр-лап мурунда болгон байырлап хуннеринде учурада айткан шы-мылгаар чок-даа болза, чингеткен билети алыр эргелерин. Школалык ар ортукма тускай му-шкык болгон уран чуру-ла училешеринин өө-

реикчилери — сургуул билесин, а бир эвес оозу чок болза, өөренип ту-рар черинде чүтүктүк болгон таңмалыг шы-мылга бузулар билет са-дып алыр.

Өрткөн чингеткен би-летинен оскө докумен-терин (шылгаала ду-жаар дөстелер, эрт-тирилелер дээр чижек-тиг) барымдаалап сат-лас. Чингелдеги билет-тер чүгө барымдаалап саткан документтер-би-ле кады күштүг болур.

Оон мый айткан хуусаанын дугурунда аэрофлот агентлиги 15 кижиден хой сангы пас-сажирлер болуун, бир эвес олар экскурсия азы туристгиз походе атыт-тар дээрде, тускай хой-ниги организациалары-ның чыгыс бузулар оларга өрткөн 30 ху чингеткен билеттери са-дар. Турист болгон эк-скурсия бирорларын ажалдакчызы 24-тен хой кижилер болукту баш-лап чораша, анда орук-туң ол-бо талаанын хал-са билетти бээр.

СУД КЕЛДИ, ТУРУҢАР!

Хып даш анык ар кирип келген, аалда олурган хай кижилерин ар-тынга ыт чок туруп алды. Мурну-ку окуртуга олурганнарын аразын-дан кичи өртүзү чед берген бир ар кичи туруп келген, ону «мандаа кы-ап олур»—диди. Бирүн ужулбаан аны-як ар туралы-туражок кылашташ, анда салып берген сандай чанында баргаш, ыт чок, кууа көрүп олурду.

Бир херөөжөн, ий ар кичи му-руну олурган турган, сена ки-риинда стол артында барып олур-алдылар. Ол аразында олурганна-рын аразында ий бе, үш бе хире харык ол догми анык кижини ча-нынга чед берген. «Айай, аайай!» деп, чугаа эрп-түрүп берди. Сиву-хин анда чүу деп-даа харылапайын, арны кыса берген, ыт чок олур.

— Суд келди, туруңар!

Зал ырмач аларган. Учасок мастери, коллективте аш-хуурунун судунун даргазы эш М. В. Смирнов:

— Силер бодуларын херөөжөн суд даргазы Смирнов, суд кез-жигуну Юнополдаринов болгон сек-ретары Виноградова олар составыг судка көргүзгөн чөпшээрер силер бе?—деп Сивухини айттылар.

— Чөпшээрер мен. Ындыг-даа болза... даш, Сивухи мыйтабайн барды.

— Ол чаа-ла 27 хар четкен анык ар бо бугурулге черинге баштай зар-саар азы кылдып, мастере чедир мергежил өскөн кичи-дир. Бугуру-лге ажиллаар талазы-биле көчүт аки. Ындыг-даа болза сөөлү үеде хууда өг-бүдө амыдыралыга төлөп чок аларган. Чүте, чылдагымыз чү? деп айттырыг болу-ла тургустуруп көр.

Маада тода харыны оон казы амыдырап, чурттап олурары, чал тураларын өстүрүп турар кадайы А. Сивухинанын администрацияга, бугурулге партия организациалы-ка кириген билдиринишкни берип ту-рар. Н. Сивухин бо чайдан эгелепш арага ханыкшан. Кадайы зар арааш, берге операция кытыртыш, үш-дөрт ай дугурунда эмчиге чы-дырды, уруг-харын кармап алаар-ларын орунуга, арагачылар-биле кө-гүжүп алгаш, бажында-ла келбейн, оон туржук эмчиге чыдар арыг ка-дайыга беин барбайн угулук учу-малдап арагалал турган. Ол аразында оон бажында бичи уругларын ко-жалары бажынарын эелери карак-тал көрүп, ашкарш-чегирини тур-ганаар. Сивухинин өг-бүдө болгон-дан бээр 4—5 чыл чед бергенин. Оларын чурттагалын кожа-хөлбө-лөри, эш-өөрлери бажыккан өг-бүдө деп санап турганаар. А шымында Н. Сивухин өг-бүдөзиге ынак эвес, доң баарлыг, кара сагыштыг кичи аларган турган.

деп, ону шүтүмчүлөп, сурган туруп бердилер.

Сивухин мурунку кадайында судтагып турган чарыган кичи болганы аңаа база илерээн.

Оон ажилын эштери «назы хар-ын анык-лаа болуңа, өг-бүдөзиге нарын болгон харысалгалыг дур-жуулгын болон хөргөн-дир сен, оон чүте түкнөл үндүрбөс сен? Ам бо-дан, совет өг-бүдөни уураын ажил-чын ажилыг сенге бис чөпшээрейн тур бис» деп турганаар.

Тудат эргелелин бугурулге-тех-никтиг килдинин начальниги эш Прохазов туруп келген. Н. Сивухи-нин адынга мында деп чуталаан:

— Сивухин хып даш анык кичи-дир бе, ол назынын иштинде көрбөзүн, билбээн чок, бугурулге кижизитинген деп чуталап болур кичи. Ол бугурулге ажил-херекке кылмаккай кичи. Ындыг-даа болза, ол аки чорун хууда өг-бүдөзиге херөөжөн төлөп чөү-биле үрөп турар аларганын кады ажиллап турар өөр бистер, бисте хай-ниги органи-зациалары, администралыа оон ка-дайы Сивухина билдиринишкни кил-ригиз чедир эки билбей турганын хомуданып-дыр. Өг-бүдө экин, уруг-лар адалы кичи ыныг ий ар-нын чурттап болбас, эш Сивухин!

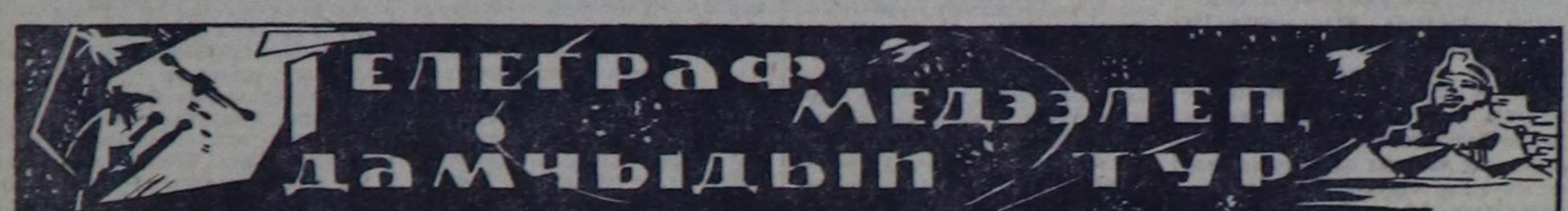
—Өөрүнүн оон бугурулган судун-га келген, сөөлү үеде арагаге хан-дыкшын, өг-бүдө талазы-биле бузу-лук турар дугайында болуун бу-рууң ак сеткилдиге-биле билемис кичи-дир. Оон ыныс эес, Эш-хуу-дун судунга килрип, эштеринге ак-сын-сөөтү айттырып турарын «адам бакыраан» дээр-дир сен. Ол ыныс эес, хары бистер сен эдип, амыдыралын шыи өртүзгө кирерин-ге, совет өг-бүдөни быжылаарыга дуулажып тур бис. Ону билип ал, эш Сивухин!—даш.

Эш-хуу-дун суду Н. Сивухинин өг-бүдө амыдыралында төлөп чок чо-руун чуталажып көргөн, ону учас-ток начальниги эдип-дуулажындап дүжүргөн, сентеле ажилыны шл-чидерин администрациядан дилээн.

Хууда өг-бүдө амыдыралында болу- берген таарымга чок чоруту эдер, чал уруг-дарыгыч ол ий кижинин моон сонгаар эптиг-найралдыг эки чуртаалыга эш-өөрүнүн сакыч чо-пап, ону шүтүмчүлөп турарында Н. Сивухин бодунун бурууңу ыни-п, өг-бүдөзиге моон сонгаар ыны-гиз чүте-болбайн эштеринге бугу-реткен. Николай Сивухин бодунун ол сөөлүге кайы хире эде болуп шыда-рын ол өг-бүдөзиге моон сонгаары амыдыралы көргүзөр апар.

О. ШИРАП,
«Шынын» тускай корреспондентизи.

Редактор К. К. КУДАЖИ.

Чили коммунистернин съездизинде

САНТЬЯГО. СЭТА-нын корреспондентизи М. Чигиринь дамчытканы болза:

Чилин Компартиянын съездизин ажилын үргүлчүлөп, партиянын ТК-нын чигинге секретары Луис Корваланин өтөт илеткезиле та-йылдыратынган, партиянын политиктиг шүтүмүн төлөөр чүүдүгүнү турар. Боттарынын амыдыралын эрге-ажыктары даш чили ажилы чоннарын демиселин дугайын ораторлар чуталап, чили коммунистер-нин мурунда турар сорулалары тодогойлап турар.

СЭТА-нин төлөөрлери баштын, СЭТА ТК-нын Президиумуну кез-жигуну А. П. Кириленко съезде чүе чуталаан. Совет Эвилелин Ком-мунист партиянын Топ Комитетинин болгон бүгү совет коммунистер-нин мурунда Чилин Компартиянын XIII съездизинге акы-дуунамын ниг байыры ол дамчыткан болгон чили коммунистер съездизин ажи-лынга улуг чедилешинерил болуун чүркетин ханымында күзөөн.

Чилин Компартияны пролетариаттын, тараачынарын болгон чон-нун бүгү кезелтерин амыдыралыг эргелери даш демиселин кажан-даа соксатпайн келгенин А. П. Кириленко ооналап демгелээн. Эртемниг со-циализмин улуг өөредин бодунун чүртүмүн байдалдарына таарыштып тододыкч ажилдарын ол чайгышты чок орадалып келген. Оон түнө-линде партия болза чили ажилын аңгынын марксизм-ленинни дайынны авангарды, чүртүгү эи улуг политиктиг күштерини бирээни аларган.

Бистин үевиштин характериг оонагай чүүдөрдүн бирээни болза, де-лгейин коммунистгиз болгон ажилчы шимчөөшкенин чайгышты чок ууадыл болуп деп, СЭТА-нин төлөөрлери баштын чуталаанын түнө-линде демгелээн. Күш-ажыкка уластуң херээ даш, тайбын, хостага болгон социализм даш демиселдерин ийити огурунда бодунун Топ Ко-митетинге баштаткан Чили Компартия бугурулгид бар чорутур деп, ол чуталаан.

Оон соонда А. П. Кириленко СЭТА Топ Комитетинин Чилин Компар-тиянын XIII съездизинге байырым чатазын номчаан. Съездизинге төлөөр ол чатааны үргүлчүлөдиг алыш чаксаакшыны-биле уткаан.

Комсомету чатырып алырынга алдар кылдыр Москвага тургускаан ту-раскаалдын македин чили коммунистерге безек кылдыр эш Кириленко дамчыдып берген.

Кол Ассамблеянын XX сессиязы

НЬЮ-ЙОРК, октябрь 12. (СЭТА-нын тускай корр.). «КНО-нун бол-гон Африка чыгыс атын организациалынын аразында кады ажилда-жылга дугайында резолюцияны тө-лөвиле КНО-нун Кол Ассамблея-зынын хулуску пленарий хуу-рында дүүн хулээп алган. КНО-нун болгон Африка чыгыс атын орга-низациалынын аразында кады ажил-дажылганы көжүдөрдүн араг-хем-чегерин өөренип көрүп, ол дуга-йында илеткезиле Ассамблея кири-ри, а ол ышкыш Кол Ассамблеянын сессияларыга хайгааракчы болуп олуржур деп доктамап чалага би-жигит Африк чыгыс атын органи-зациалынын чигинге секретарыга чорударын КНО-нун чигинге сек-ретарыга ол резолюция саналаан.

Гватемаланын төлөөдөкчизинин да-дагалаашкынары туражок. Ас-самблея нийти чуталаажылганы сок-сактарыга болгон бо айттырыг та-лазы-биле баылаашкын чорубарыга чөпшээркен.

Оон соонда Конгуну (Бразавиль) төлөөдөкчизин Л. Мудана санал бер-ген. Тайбынын быжылаарынын хер-гез колоннализмин шуут чок кы-лып уузкаары-биле чарылбас хол-баалыг деп, ол ооналап демгелээн.

Күрөөлөрдүн иштиги херектерин холгаарлаарын айымалыг полити-казы КНО-нун ат-алары баксыра-лып турар деп, БССР-нин төлөөр-лери удуручтуу К. В. Киселев боду-нун чуталааны демгелээн. Күрөө-лөрдүн иштиги херектерин холга-лаар чорукту болдуруп болуузын дугайында, оларын хамаарышпас чорун болгон бот-эргезин камгалаар дугайында бо сессияга көр кылдыр Совет Эвилелинин кириген санал-дары чутула ужу-ур-укаалын ол ооналап чуталаан.

Күрөөлөрдүн иштиги херектерин холгаарлаар чорукту болдуруп бол-уузын дугайында, оларын хамаар-ышпас чорун болгон бот-эргезин камгалаар база чоругу декларация-нын хулээп алыр дугайында айт-тырыг көр дугайында Совет Эвиле-линин саналы Дьяло (Гвинея) де-каан.

Португалиянын даштыкы херек-тер министр Франко Нобрега деле-гейин эрге-чорун камгалаан кичи болуп, Кол Ассамблеянын инди-ринде чутуларган.

Конгода тулчушкуннар

ЛОНДОН. (СЭТА). Чурттуң чөөн талазында боттарынын холунга чыл ажил үеде туруп келгени Физ доор-лоры конго тура халыкчыларын отрядтары зар-берге камгала тул-чушкуннарын соода кагаш чорут-кан.

Рейтер агентлигинин корреспон-дентизи Леополидильн дым-натканын бузулар алырга, оон му-рунда кургал черден, агаардан бол-гон Танганьика ортукуун тала-зында ийи неделадын дем каткан шавар халдаашкынын Леополидильн организастаан.

Динналыктардан алгаш көөрге, боо-чөпсө чедилешпе тура халыкчы-лар отрядтары Физ хуоранын дол-галары дагыл районун ханымынче аткаралл чоруткан. Даштыкы хай-гааракчыларын болуп турары-биле алырга, ол дагыл районга амыг үеде тура-халыкчы хуштерин та-нуушта кургал черден, агаардан бол-гон Танганьика ортукуун тала-зында оларын саны 3000 кижи чедип турар.

РЕПОРТАЖ

Кадайы А. Сивухина эчиден үнүп келген, уругларын бажынынга ак-кеп алгаш, ашаа Сивухинин арага-ге хандыкшын бергенин соксатыр, эки амыдырап чурттаар деп, оон ээ-ленип дилээрде, ол анда эже-не-жип, кезжэ ажилдан угулук ээрик-кээп, чок болза арагачылар эдиртип алгаш келген, бажында арагалал, ан-даа эки сөгүнөөн кадайын кичи ак-сынга энтешес бак сөстөр-биле до-рыччыл чуталаар, оон дендээр азыг кадайын этээр аларган.

Оон туржук, Н. Сивухин бир катан кезжэ ээрик энтиг келген, каза-йында, сени мен бе кижиге бээр мен, сөөн орунуга бе кичи менге кадайы бээр болгон» деп бак сөглөн. Кады ажиллап олурары экин ыччар бак сөглөн, дорамчыллар совет ала кан-чал турарыл, болон көрүңер даш. Арагалар чоруктан адырып, өг-бү-дөзиге амыр-ыш берип, энтиг най-ырадыг чурттаар деп кадайын тө-лөөрдө анда сүмезин казып дил-лээрде, ол оларын-биле маргышп турган. Кадайынга «сен бодунун ба-жы-биле эвес, угаанын бажы-биле чурттаар болуңа, бажында үнүп чор» деп, азыг кадайын дун өртү-зүндө үндүр ойланды-лаа турган.

Бо бугуну эш-хуу-дун судунун даргазы, мастер эш М. Смирнов даш догд олурган ажилчыларга, алаб-наа халыкчыларга—ажыл талазы-биле Си-вухинин эш-өөрлөргө чуталап берген соонда, анык ажилчы Сиву-хин өг-бүдөзиге чүте мындыг байг аажы-чаныг чурттап турган, бо-дунун болгон ажилчы коллектив-нинин ат-аларын чүте бузартап турар аларганы деп айттыргалары оон эш-өөр оон-моон айттыры эгеледилер.

Н. Сивухини кичи көөрге, бир болза ажилын хоралаан-даа ышкыш, бир болза корутп, мычылдаа «ыш-каш кууа көрүп алган, мыт чок ту-дук. Болон көөрге, ол эш-өөрүмүз арын-нуурунун мурунга эгенип мычанын шыи «оор. Туруп-туруп мычгы диди:

— Мен эр кичи-дир мен. Мени адышка тударга кайын боор. Мен база кичи мөзүлүк кичи-ле болгай мен. Мени арагачы дээринге черле чөпшээреш мен, арагачы үргүлчү ишпес кеш мен—диди.

Оон оон аалда олурган ар, херээ-жен эш-өөрү оон-моон туруп каан, совет өг-бүдөни быжылаарында, оон чөкөтөли ээринге ала болуп эр кичи чутула ролду «ийаар, өг-бү-дөзиге эи-найрал чок болза, эр-даа херөөжөн-даа кижинин бугурулгеге ажилы эки түнөлдиг болбас болгай

Араатанзыг халдаашкыннар үргүлчүлөвишаан

ХАНОИ (СЭТА). Вьетнам улус армиянын Дээр командиринин халы-лаа төлөөрлери дуурлашкы-нын бижин Вьетнамда хайгаарал болгон контрол, талазы-биле десе-гей комиссияныг чоруткай дээрин Вьетнам информас агенттаа замчы-ды турар. Октябрь 10-да хой болук америк самолеттар Вьетнамдын Де-мократтыг Республикасынын агаар делегацияне шүргүп кирген болгон Нге-Ан, Ха-Тинь, Куанг-Бинь, Тхань-Хоа, Хоан-Бинь жокуларда улетүрү-объектилерин, сырий чурттажылыг районнары бомбалаан болгон бо-лаан деп, ол бижикте демгелеп ту-рар.

Харылаа төлөөрлери бижинде демгелеп турары болза, 1963 чыл-дын октябрь 10-да америк само-леттар Нге-Ан жоктаа болук балыкчы-ларын боолаан.

ВДР-ге уаур америк империали-стерин агрессиязынын чаа араата-ныг үгүлгелеринге шийтиргил удуулашышкынын харылаа төлө-лери илерейлп турар.

РЕДАКЦИЈАНЫН АДРЕСИ: Кызыл, Шетиникин — Кравченко куумчуз, бажы № 3 ТЕЛЕФОННАР: Редакторун 24-63, редакторун ораакчыларын 35-24, 25-38, харысалгалыг секретарынын 23-35, партияны амыдыраа елаланын 23-34, агитация болгон пропаганда база көзө ажал-агыл килдистерин 37-13, келетүр килдинин 22-64, чагаа, амыдыр болгон кыззэ корреспондентилер база совет тургуу болгон амыдыраа килдистерин 21-27, иштиги информация килдинин 20-60, багытталарын 31-75, сөт-чиркелерин 21-47, 27-41, Сөзүг келбейн багында 22-75, телефонга долаар.

Тыда АССР-нин Министрлер Чөүдөзигин чымыла паралага эргелелин типография-ны.

ТС—00260.